

STORTINGET

Innst. 51 S

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Dokument 8:169 S (2018–2019)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Solfrid Lerbrekk, Torgeir Knag Fylkesnes og Sheida Sangtarash om arbeidsvilkår foran anbudsregimer

og at allerede anbudsutsatt renhold tas tilbake i egen regi.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen gjennomgå reglene for virksomhetsoverdragelse og fremme forslag til lovendring som sikrer at arbeidstakere innen renhold, vakthold og veivedlikehold ikke mister jobben når en anbudskontrakt utløper.
2. Stortinget ber regjeringen gjennomgå virkninger av reservasjonsretten i arbeidsmiljøloven § 16-2 annet ledd, herunder konsekvensene for lønns- og arbeidsvilkår, og fremme lovforslag som styrker arbeidstakernes vilkår ved virksomhetsoverdragelse.
3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag som sikrer at lønns- og arbeidsvilkår ikke svekkes som følge av anbudsutsetting.
4. Stortinget ber regjeringen utrede konsekvensene av anbudsutsetting i ulike bransjer, med særlig vekt på konkurranseutsettingens konsekvenser for arbeidstakere og deres arbeidsvilkår, og fremme forslag til lovendringer som styrker arbeidstakeres stilling.
5. Stortinget ber regjeringen sikre at konkurranseutsettingen av renhold i statlige virksomheter stanser,

Komiteens behandling

Komiteen ba i brev av 19. juni 2019 om statsrådets vurdering av forslaget. Statsrådets svarbrev av 9. juli 2019 følger vedlagt.

Som ledd i komiteens behandling av representantforslaget ble det 23. oktober 2019 avholdt høring i saken. Følgende deltok på høringen:

- NHO
- Arbeidsgiverforeningen Spekter
- NHO Service og Handel
- LO
- Fagforbundet
- Fellesforbundet
- Norsk Tjenestemannslag
- Norsk Arbeidsmandsforbund

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Elise Bjørnebekk-Waagen, Lise Christoffersen, Arild Grande og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Margret Hagerup, Heidi Nordby Lunde og Kristian Tønning Riise, fra Fremskrittspartiet, Helge André Njåstad og lederen Erlend Wiborg, fra Senterpartiet, Sigrid Simensen Ilsøy, fra Sosialistisk Venstreparti, Solfrid Lerbrekk, fra Venstre, Terje Breivik, og fra Kristelig

Folkeparti, Geir Sigbjørn Toskedal, viser til at tjenesteyting utgjør en stor del av norsk arbeidsliv, og tjenester og løpende oppgaver blir ofte anbudsutsatt. Komiteen viser til at i privat sektor er renhold, vaktmestertjenester og veivedlikehold noen av de oppgavene som ofte settes ut på anbud og møter konkurranse.

Komiteen viser videre til at oppgaver som utføres av arbeidstakere som jobber i tjenesteytende bransjer, ikke nødvendigvis oppfyller vilkårene for virksomhetsoverdragelse. Dersom vilkårene for virksomhetsoverdragelse etter kapittel 16 i arbeidsmiljøloven ikke er oppfylt, eller virksomhetsoverdragelse ikke er avtalt, kan ikke arbeidstakerne kreve å beholde jobben når arbeidet blir satt ut til andre.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at både offentlige og private virksomheter skal ha muligheten til å organisere seg slik de mener er best for å levere sine kjerneoppgaver. Det betyr mulighet til å kjøpe inn tjenester de enten ikke har kapasitet til å drive selv, eller ikke er en del av tjenestene de selv skal levere. Flertallet viser til at å be om tilbud fra flere leverandører for å sammenligne pris og kvalitet, er en legitim måte å sørge for at virksomheten får best mulig tjenester til best mulig pris. Flertallet fremhever at anbud utformes basert på et konkurransegrunnlag som stiller krav til tilbyderne på både kvalitet og innhold. Flertallet viser videre til at anbud i seg selv ikke fører til dårligere lønns- og arbeidsvilkår, og det stilles tydelige krav til hvordan et slikt tilbud skal utformes gjennom DIFIs veileder om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter (DIFI, 2019).

Flertallet viser til at konkurransegrunnlaget som utformes i et anbud, forutsetter like muligheter for å tilby gode lønns- og arbeidsvilkår, om en reell sammenlikning mot offentlige tilbydere skal være mulig. Flertallet viser til at det i noen tilfeller ikke skjer, og at private dermed kan fremstilles på en urimelig måte.

Flertallet viser i den anledning til sak omtalt i Nettavisen i september 2019, der Oslo kommunes konkurransegrunnlag for sitt anbud på sykehjemstjenester stilte krav om lavere timelønn enn det Oslo kommune selv tilbød sine ansatte. Kommunens krav i konkurransegrunnlaget innebar at sykepleiere i privat selskap skulle få en lønn, lønnstrinn 31, som lå langt under kommunens egne sykepleiere, lønnstrinn 28–41 (Nettavisen, 2019). Flertallet mener slike konkurransegrunnlag bidrar til å svekke sunn konkurranse. Flertallet ser på konkurranse som et riktig og viktig verktøy for å sikre bedre tjenester, gjennom innovasjon og videreutvikling av bedre produkter og tjenester.

Flertallet understreker at det er vesentlig forskjell på hvordan samlede lønns- og arbeidsvilkår, in-

kludert pensjonsordninger, ivaretas gjennom et ordinært anbud og ved virksomhetsoverdragelse. Flertallet viser til at det ved virksomhetsoverdragelse følger med en rekke forpliktelser for videreføring av betingelser med. Pensjonsordningene ligger imidlertid inn under arbeidsgivers styringsrett.

Flertallet påpeker at det er forskjell på virksomhetsoverdragelse, der hele virksomheten og dens tjenester skifter eier, og at en virksomhet finner ut at de i stedet for å ha egne ansatte, som eksempelvis håndterer regnskap, rengjøring eller vaktmestertjenester, velger å kjøpe dette fra andre. Flertallet viser til at statlige virksomheter heller bør gå foran og sikre anstendige lønns- og arbeidsvilkår gjennom sin betydelige innkjøpsmakt, enn å forby å organisere seg på best egnet måte for å levere best mulige tjenester til innbyggerne.

Flertallet viser til at reglene om virksomhetsoverdragelse, som sikrer arbeidstakeres rettigheter ved virksomhetsoverdragelser, er utformet slik at hensynet til arbeidstakernes behov for vern av eksisterende lønns- og arbeidsvilkår på den ene side balanseres mot hensynet til arbeidsgivers behov på den annen side. Flertallet synes denne balansen er god, og den ivaretar de ulike hensyn på en god måte.

Flertallet deler bekymringen om at det er utfordringer i deler av tjenesteytende sektor, der dette ofte handler om manglende etterlevelse av gjeldende regelverk om lønns- og arbeidsvilkår, og andre utfordringer i konkurranseutsatte, arbeidsintensive bransjer. Flertallet ser ikke på endringer i regelverket om virksomhetsoverdragelse som et hensiktsmessig virkemiddel for å møte manglende etterlevelse av eksisterende lovverk.

Flertallet fremhever viktigheten av at en avveier arbeidstakers rettigheter mot virksomhetenes autonomi når det gjelder muligheten til å sikre hensiktsmessig og lønnsom drift. Flertallet mener forslaget vil begrense konkurransen i tjenestesektoren, og mener det er andre tiltak som er bedre.

Flertallet viser til at det er satt i gang en rekke tiltak for å bedre arbeidstakernes lønns- og arbeidsvilkår og bidra til like konkurransevilkår. Flertallet viser videre til at det allerede i dag er krav til lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter, som sier at ansatte i virksomheter som utfører tjenester for offentlige oppdragsgivere, ikke skal ha dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn det som følger av gjeldende allmenngjøringsforskrifter eller landsomfattende tariffavtaler.

Flertallet viser videre til arbeidet som gjøres i samarbeid med partene i arbeidslivet gjennom strategien mot arbeidslivskriminalitet. Arbeidet for å styrke etterlevelsen av gjeldende regelverk og redusere markedet for useriøse aktører er viktig, og det legges ned et betydelig arbeid gjennom bransjeprogrammene.

Flertallet viser videre til at det er viktig å øke organisasjonsgraden, særlig i utsatte bransjer. Flertallet viser i den sammenheng til arbeidsgruppen som er satt ned sammen med partene i arbeidslivet om nettopp dette.

Flertallet vil ikke gå inn for å forby statlige virksomheter å konkurranseutsette renholdstjenester. Flertallet ser på det som uhensiktsmessig og dårlig ressursbruk dersom staten skal ivareta alle støttefunksjoner i underliggende virksomheter.

Flertallet fremhever at vi har lange tradisjoner med at offentlig og privat sektor jobber sammen for å finne gode løsninger. Flertallet ser det som nødvendig at også private kan konkurrere om å gi et best mulig tilbud, for å få best mulig kvalitet i tjenestene.

Flertallet avviser på denne bakgrunn forslagene som er lagt frem.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at tjenesteyting utgjør en stor del av det norske arbeidslivet, og tjenester og løpende oppgaver blir i økende grad anbudsutsatt. Konkurransetsetting av oppgaver og funksjoner fører også til konkurranseutsetting av ansattes stillinger og arbeidsvilkår. I tjenesteytende privat sektor er blant annet renovasjonsoppgaver, renhold, vaktjenester, vaktmestertjenester og veivedlikehold noen av bransjene som er mye utsatt for anbudsutsettelse og konkurranse. Oppgaver som utføres av arbeidstakere som jobber i tjenesteytende bransjer, oppfyller ikke nødvendigvis vilkårene for virksomhetsoverdragelse, og disse arbeidstakerne har derfor ikke de samme rettighetene som arbeidstakere som blir utsatt for tradisjonelt oppkjøp.

Disse medlemmer viser til at i Fafo-rapporten «Renholdsbransjen sett nedenfra» (2018:26), som bygger på intervjuer med over 500 renholdere, er renholdsbransjen beskrevet som særlig utsatt for anbud. Bransjen er sårbar fordi den er arbeidsintensiv, med begrensede krav til formell kompetanse og lave etableringskostnader. Bransjen var frem til 2011 i liten grad utsatt for kontroll og oppfølging fra myndighetenes side. Dette har bidratt til at den har tiltrukket seg useriøse aktører som har vært ute etter å tjene raske penger. I rapporten kommer det frem at blant nyetablerte selskaper forsvinner halvparten i løpet av ett år. Arbeidet med å bedre forholdene fremstår derfor som noe det kontinuerlig må jobbes med. Renholderne sliter også med større tidspress enn før, viser rapporten.

Disse medlemmer viser til at tjenester der arbeidet ofte utføres i kundens lokaler eller på kundens eiendom, har hyppige anbudsrunder en rekke konsekvenser, av økonomisk så vel som arbeidsrettslig art.

Disse medlemmer understreker at det er behov for et sterkere vern av anbudsutsatte arbeidstakers ret-

tigheter. Mange av bransjene som drives av anbud, har en høy andel ansatte med innvandrerbakgrunn, og det er generelt lav organisasjonsgrad i bransjene. Forslagsstillerne viser til at virksomhetsoverdragelse ikke er relevant for alle typer anbud. For oppgaver som utføres én gang eller sjelden, vil behovet for virksomhetsoverdragelse åpenbart ikke være til stede.

Disse medlemmer viser til at det ble holdt høring om forslaget i komiteen den 23. oktober 2019. I høringen kom det frem at arbeidstakerorganisasjonene, representert ved LO, Fellesforbundet, Fagforbundet, Norsk Arbeidsmandsforbund og Norsk Tjenestemannslag, støtter forslagene. Fra arbeidstakersiden kom det tydelig frem at anbudsordninger bidrar til økt utrygghet om jobber og press på lønns- og arbeidsvilkår.

Fra Norsk Tjenestemannslag (NTL) ble det understreket at vilkårene for å omfattes av reglene om virksomhetsoverdragelse må være tilstrekkelig vide til at ansatte som utsettes for anbudsutsetting, er omfattet av dem, og ikke mister jobben ved anbudsutsetting. Det ble også understreket at arbeidstakere må få overført flere av sine rettigheter fra én arbeidsgiver til neste enn i dag. NTL fremholdt at de to største utfordringene med dagens regelverk er at retten til pensjon er unntatt. Videre kan arbeidsgiver reservere seg mot å videreføre rettigheter i de ansattes tariffavtale.

Fellesforbundet trakk frem utfordringen med at det ved anbud der vinnende/tapende bedrift bare ser kort-siktige kontrakter, ikke satses på kompetanseheving blant de ansatte. Dermed er det et fåtall av de ansatte som har fagbrev, eller som får muligheten til å ta fagbrev. Fellesforbundet viste til at anbudsutsettingen skaper utfordringer for ansatte som for eksempel søker boliglån, møter negativ respons hos bankene, da de ikke er å anse som fast ansatt da de etter endt anbud risikerer å stå uten arbeid.

I sitt høringssvar understreker Norsk Arbeidsmandsforbund at i bransjer som renhold, vakt og veivedlikehold er det dessverre hovedregelen at de ansatte mister sitt arbeid dersom en anbuds konkurranse medfører skifte av leverandør. De er i beste fall henvist til å søke på sine egne stillinger. Særlig gjelder dette i større og gjerne offentlige anbuds konkurranser, der leverandøren som taper anbudet, ikke har noen mulighet til videre sysselsetting av det samme antall ansatte. For den enkelte medfører dette stor usikkerhet for egen inntekt og livssituasjon. Dette påvirker egne, og hele familiers helse- og levevilkår. Samfunnsøkonomisk har dette store konsekvenser.

Disse medlemmer vil understreke at hovedregelen i norsk arbeidsliv skal være faste ansettelser. Hyppige anbud der det ikke stilles krav om virksomhetsoverdragelse, virker i praksis som en omgåelse av dette prinsippet.

Disse medlemmer mener arbeidsvilkår må gå foran anbudsregimer. Derfor må konkurranseutsettingen av renhold i statlige virksomheter stanse, og allerede anbudsutsatt renhold må tas tilbake i egen regi.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå virkninger av reservasjonsretten i arbeidsmiljøloven § 16-2 annet ledd, herunder konsekvensene for lønns- og arbeidsvilkår, og fremme lovforslag som styrker arbeidstakernes vilkår ved virksomhetsoverdragelse.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som sikrer at lønns- og arbeidsvilkår ikke svekkes som følge av anbudsutsetting.»

«Stortinget ber regjeringen utrede konsekvensene av anbudsutsetting i ulike bransjer, med særlig vekt på konkurranseutsettingens konsekvenser for arbeidstakere og deres arbeidsvilkår, og fremme forslag til lovendringer som styrker arbeidstakeres stilling.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at alle planer om konkurranseutsettingen av renhold i statlige virksomheter stanser, og at allerede anbudsutsatt renhold tas tilbake i egen regi, så snart det er praktisk mulig.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå reglene for virksomhetsoverdragelse og fremme forslag til lovendring som sikrer at arbeidstakere ikke mister jobben når en anbudskontrakt utløper, og som styrker arbeidstakeres rettigheter ved virksomhetsoverdragelse. Gjennomgangen skal omfatte både privat og offentlig sektor, og det må særlig ses på tjenester som renhold, renovasjon, vakt hold og veivedlikehold.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener at normen skal være at det offentlige løser sine oppgaver med egne ansatte, ikke gjennom konkurranseutsetting. Arbeid må i større grad utføres i egen regi og ikke konkurranseutsettes. De siste årene har vi vært vitne til flere uheldige konkurranseutsettinger i statlig regi, blant annet renhold i Forsvaret, hvor arbeidstakeres rettigheter og pensjon har blitt svekket. Dette er ikke akseptabelt. Disse medlemmer viser blant annet til Representantforslag 109 S (2018–2019), hvor Arbeiderpartiet foreslo å ta tilbake renhold i Forsvaret i egen regi. I tilfellene hvor det likevel konkurranseutsettes, må ansattes lønns- og arbeidsvilkår sikres, blant annet gjennom virksomhetsoverdragelse.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå reglene for virksomhetsoverdragelse og fremme lovforslag som styrker arbeidstakernes rettigheter ved virksomhetsoverdragelse i offentlig og privat sektor, og når anbudskontrakter utløper. Især bør det ses på sektorene renhold, renovasjon, vakt hold, vaktmestertjenester og veivedlikehold.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at både offentlige og private virksomheter organiserer seg slik de mener er best for å levere sine kjerneoppgaver. Det betyr mulighet til å drive i egen regi eller kjøpe inn tjenester de enten ikke har kapasitet til å drive selv, eller ikke er en del av tjenestene de selv skal levere. Dette medlem viser til at å be om tilbud fra flere leverandører for å sammenligne pris og kvalitet, er en legitim måte å sørge for at virksomheten får best mulig tjenester til best mulig pris. Dette medlem vil fremheve at anbudet må innebære et konkurransegrunnlag hvor tilbyderne måles både på kvalitet og pris. Lønn, pensjon og arbeidsvilkår må av erfaring bli et langt viktigere punkt i konkurransegrunnlaget.

Dette medlem vil påpeke at forslaget omhandler arbeidsavtaler innen renhold, vakt hold og vegvedlikehold.

Vegvedlikehold har lang tradisjon for i større eller mindre grad å være konkurranseutsatt til private, kommersielle entreprenører. Slik bør det også være fremover. Av erfaring mener dette medlem at konkurransegrunnlaget for arbeidet må stille strengere krav til oppfyllelse av norske lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår, samt strengere krav til anbudsselskapets egne ansatte og maskiner, for å utføre kontrakten – dette for å redusere bruk av underentreprenører. Det er i det offentlige interesse å sikre klare ansvarsforhold. Dette oppfyller bedre det offentlige helhetsansvar for vegvedlikehold.

Dette medlem mener prinsipielt at renhold og vakt hold skal utføres av den offentlige institusjon som står for virksomheten i bygget. Altså: Ett tak – én arbeidsgiver. Dersom det offentlige ønsker ut fra særlige forhold å få andre virksomheter til å utføre renhold og vakt hold, har det offentlige et ansvar for å utforme konkurransegrunnlaget slik at ikke lavere lønns- og pensjonsvilkår eller dårligere arbeidsvilkår er årsaken til at det offentlige ikke velger å utføre arbeidet i egen regi.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at statlige virksomheter i konkurransegrunnlaget stiller strengere krav til

lønns- og pensjonsvilkår og arbeidsvilkår for ansatte i selskaper som utfører oppdrag for det offentlige.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at statlige virksomheter ikke utformer konkurransegrunnlaget slik at lave lønns- og pensjonsvilkår eller dårligere arbeidsvilkår er årsaken til at det offentlige ikke velger å utføre arbeidet i egenregi.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sikre at statlige virksomheter i konkurransegrunnlaget stiller strengere krav til lønns- og pensjonsvilkår og arbeidsvilkår for ansatte i selskaper som utfører oppdrag for det offentlige.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sikre at statlige virksomheter ikke utformer konkurransegrunnlaget slik at lave lønns- og pensjonsvilkår eller dårligere arbeidsvilkår er årsaken til at det offentlige ikke velger å utføre arbeidet i egenregi.

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen gjennomgå virkninger av reservasjonsretten i arbeidsmiljøloven § 16-2 annet ledd, herunder konsekvensene for lønns- og arbeidsvilkår, og fremme lovforslag som styrker arbeidstakernes vilkår ved virksomhetsoverdragelse.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen fremme forslag som sikrer at lønns- og arbeidsvilkår ikke svekkes som følge av anbudsutsetting.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen utrede konsekvensene av anbudsutsetting i ulike bransjer, med særlig vekt på konkurranseutsettingens konsekvenser for arbeidstakere og deres arbeidsvilkår, og fremme forslag til lovendringer som styrker arbeidstakeres stilling.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen sikre at alle planer om konkurranseutsettingen av renhold i statlige virksomheter stanser, og at allerede anbudsutsatt renhold tas tilbake i egen regi, så snart det er praktisk mulig.

Forslag fra Arbeiderpartiet:

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen gjennomgå reglene for virksomhetsoverdragelse og fremme lovforslag som styrker arbeidstakernes rettigheter ved virksomhetsoverdragelse i offentlig og privat sektor, og når anbudskontrakter utløper. Især bør det ses på sektorene renhold, renovasjon, vakthold, vaktmestertjenester og vedlikehold.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen gjennomgå reglene for virksomhetsoverdragelse og fremme forslag til lovendring som sikrer at arbeidstakere ikke mister jobben når en anbudskontrakt utløper, og som styrker arbeidstakeres rettigheter ved virksomhetsoverdragelse. Gjennomgangen skal omfatte både privat og offentlig sektor, og det må særlig ses på tjenester som renhold, renovasjon, vakthold og veivedlikehold.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:169 S (2018–2019) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Solfrid Lerbrekk, Torgeir Knag Fylkesnes og Sheida Sangtarash om arbeidsvilkår foran anbudsregimer – vedtas ikke.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 19. november 2019

Erlend Wiborg

leder

Margret Hagerup

ordfører

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

19/2127-

09. juli 2019

Svar til Stortinget - Representantforslag 169 S (2018–2019) om arbeidsvilkår foran anbudsregimer

Jeg viser til representantforslag 169 S (2018–2019) fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Solfrid Lerbrekk, Torgeir Knag Fylkesnes og Sheida Sangtarash om arbeidsvilkår foran anbudsregimer.

Forslagsstillerne viser til at deler av privat tjenesteytende sektor er spesielt anbudsutsatt, og at det er behov for et sterkere vern av arbeidstakerne i denne sektoren. Renhold, vaktjenester og veivedlikehold er særlig trukket fram. Representantene har fremmet forslag som dels knytter seg til arbeidsmiljølovens regler ved virksomhetsoverdragelse (forslag 1 og 2), og som dels er mer generelt utformet (forslag 3 og 4). Selv om forslaget retter seg mest mot bruk av anbud mellom private, mener representantene også at offentlig sektor skal avstå fra å konkurranseutsette renholdstjenester (forslag 5).

Jeg deler representantenes syn om at det er utfordringer i deler av privat tjenesteytende sektor. Renholdsbransjen er et eksempel. I denne bransjen er det derfor iverksatt en rekke tiltak for å bedre arbeidstakernes lønns- og arbeidsvilkår, og bidra til like konkurransevilkår. Allmenngjøring av tariffavtaler er et viktig virkemiddel i denne sammenhengen.

Lovgivningen om virksomhetsoverdragelse (arbeidsmiljøloven kapittel 16) har til formål å beskytte arbeidstakernes rettigheter når virksomheten eller deler av den overdras til en annen arbeidsgiver. Hovedregelen er at arbeidstakerens individuelle rettigheter og plikter skal overføres uendret til den nye arbeidsgiveren. Dette gjelder imidlertid med visse modifikasjoner der de individuelle lønns- og arbeidsvilkårene følger av tariffavtale. Reglene om virksomhetsoverdragelse gjennomfører EUs regler om arbeidstakeres rettigheter ved virksomhetsoverdragelser, og er utformet slik at hensynet til arbeidstakernes behov for vern

av eksisterende lønns- og arbeidsvilkår på den ene side, balanseres mot hensynet til arbeidsgivers behov på den annen side.

Reglene om virksomhetsoverdragelse forutsetter at det er tale om overføring av en selvstendig økonomisk enhet som beholder sin identitet etter overføringen. De nærmere grensene er trukket opp i rettspraksis. Anbudsprosesser, for eksempel skifte av leverandører, vil noen ganger kunne innebære en virksomhetsoverdragelse med den konsekvens at reglene i kapittel 16 kommer til anvendelse, i andre tilfeller ikke. I noen tilfeller avtales det også mellom partene at reglene om virksomhetsoverdragelse uansett skal legges til grunn helt eller delvis.

Jeg oppfatter forslag 1 slik at reglene i kapittel 16 skal gis anvendelse i de nevnte bransjene også i tilfeller av anbudsutsetting som *ikke* er en virksomhetsoverdragelse, slik at arbeidstakerne gis rett til å få overført arbeidsforholdet til virksomheten som vinner anbudet. Forslag 2 forstås slik at den nye arbeidsgiverens adgang til å reservere seg mot å overta overdragerens tariffavtale, bør begrenses.

Forslagsstillerne beskriver ulike utfordringer, primært i renholdsbransjen, som dels handler om manglende etterlevelse av gjeldende regelverk om lønns- og arbeidsvilkår, og dels om andre utfordringer i konkurranseutsatte, arbeidsintensive bransjer.

Jeg stiller meg tvilende til om endringer i reglene om virksomhetsoverdragelse er et hensiktsmessig virkemiddel for å møte disse utfordringene. Det er viktig å avveie arbeidstakernes rettigheter mot virksomhetenes autonomi når det gjelder muligheten til å innrette seg i markedet for å sikre hensiktsmessig og lønnsom drift. Etter min vurdering vil det på dette området være mer hensiktsmessig med virkemidler som bidrar til like konkurransevilkår, slik som krav om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter, i samspill med tiltak som styrker etterlevelsen av gjeldende regelverk og reduserer markedet for useriøse aktører. I tillegg er det viktig å øke organisasjonsgraden, særlig i utsatte bransjer. Det er nedsatt en egen arbeidsgruppe med partene om dette. Generelt er dette temaer regjeringen jobber løpende og målrettet med, sammen med partene i arbeidslivet, bl.a. innenfor rammen av strategien mot arbeidslivskriminalitet

Med hilsen

Anniken Hauglie

